

SuoPaikka-hanke vauhdittaa turvemaiden ennallistamista

16.9.2025

Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttama Suonpohjien paikkatietopohjainen jälkikäytön suunnittelu ja pilotointi -hanke (SuoPaikka) on Euroopan unionin osarahoittama hanke, joka tukee turvetuotannosta poistuneiden suoalueiden kestävää jälkikäyttöä ja ennallistamista Etelä-Pohjanmaalla. Vuoden 2025 aikana hankkeessa on saatu päätökseen kaikki droonikartoitukset ja ennakkosuunnitelmat mukana olleille entisille turvetuotantoalueille.

Kevään tuuliset säät viivästyttivät viimeisten droonikartoitusten valmistumista. Kartoitukset saatiin kuitenkin toteutettua alkukesästä ja kesän lopulla valmistuivat myös jälkikäyttösuunnitelmat. Yhteensä hankkeessa laadittiin viisi ennakkosuunnitelmaa turpeennostosta vapautuneille suoalueille eri puolilla maakuntaa. Nämä suunnitelmat ovat luettavissa SuoPaikka-hankkeen verkkosivuilla. Suunnitelmissa on tunnistettu kullekin alueelle soveltuvat jatkokäyttömuodot, kuten kosteikon perustaminen osaan alueesta ja muilta osin esimerkiksi metsitys tai muu maankäyttö.



Drooni valmiina kartoituslentoon (kuva:Marjastiina Teixeira, SEAMK 2025).

SuoPaikka-hankkeessa pilottikohteeksi valikoitui Ähtärissä sijaitseva kohde, jonne seuraavaksi tehdään tarkempi jatkokäyttösuunnitelma, johon sisältyy metsitystä ja vaihtoehtoja kosteikon rakentamiseksi. Tavoitteena on yhteistyössä maanomistajien kanssa viedä ainakin yksi suunnitelma käytännön toteutukseen

hankkeen puitteissa. Lokakuussa Ähtärissä järjestetään maanomistajille suunnattu tilaisuus, jossa hanketoimijat käyvät läpi kosteikon perustamiseen liittyviä toimenpiteitä ja vastaavat kysymyksiin. Pilottikohde toimii esimerkkinä siitä, miten turvetuotannosta poistuneen suon ennallistaminen ja jälkikäyttö voidaan toteuttaa käytännössä hyödyllisesti ja kustannustehokkaasti.

Yhteistyö tuo näkyvyyttä

SuoPaikka-hanke tekee tiivistä yhteistyötä muiden alueen hankkeiden kanssa, mikä on sekä tehostanut toimia että tuonut niille laajempaa näkyvyyttä. Erityisesti yhteistyö PohjaNeva ja KEMMO-hankkeiden kanssa on ollut keskeistä vuonna 2025. PohjaNeva-hanke keskittyy turvetuotantoalueiden ennallistamisen aktivointiin ja ennakkosuunnitteluun JTF-rahoituksen avulla, kun taas KEMMO-hanke kehittää koulutusta kestävään maankäyttöön ja metsätalouteen.

Tämä yhteistyö konkretisoitui 8.9.2025 järjestetyssä mediatilaisuudessa Peurainnevalla Kurikan ja Ilmajoen rajalla. Tilaisuuden järjestivät yhdessä SuoPaikka, PohjaNeva, KEMMO sekä SEAMKin koordinoima TUKKA-hanke, ja paikalle osallistui edustajia Kurikan kaupungista sekä mediasta (Kurikka-lehti ja Maaseudun Tulevaisuus). Tapahtumassa esiteltiin hankkeiden tähänastisia tuloksia ja suunnitelmia sekä havainnollistettiin konkreettisesti, mitä ennallistaminen tarkoittaa käytännössä turvetuotannosta vapautuneella alueella. Kurikan kaupunginjohtaja Anna-Kaisa Pusa toi kaupungin näkökulman esiin korostamalla maanomistajien kanssa tehdyn yhteistyön merkitystä. Kaupunki tuo esille myös mahdollisuuden käyttää ennallistamiseen vaihtomaajärjestelyä sopimusjärjestelyjen avulla Peurainnevalla, jossa kaupunki omistaa noin 70 hehtaaria entisellä turvetuotantoalueella.



Mediatilaisuus entisellä turvetuotantoalueella Kurikan Peurainnevalla 8.9.2025 (kuva: Marjastiina Teixeira SEAMK, 2025).

> Kurikka on kiitollinen tästä yhteishankkeesta. Haluamme elää ajassa tukemalla vihreää siirtymää ja muun muassa biokaasuekosysteemin kehittymistä alueelle. (Anna-Kaisa Pusa, Kurikan

kaupunginjohtaja)

Mediatilaisuudessa nostettiin esiin myös muita käynnissä olevia ennallistamishankkeita Kurikassa ja muualla Etelä-Pohjanmaalla. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen PohjaNeva-hankkeen projektipäällikkö Ari Koski kuvaili, miten ennallistaminen käytännössä toteutetaan turvetuotantoalueilla.

> Ennallistaminen toteutetaan vettämällä alueita, jolloin ne palautuvat kohti luonnontilaa. Lisäksi hanke edistää vesistökunnostuksia, kuten vedenpinnan nostoja ja lintuvesien ruoppauksia turvetuotannon kuormittamissa vesistöissä. (Ari Koski Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus)

PohjaNeva-hankkeen tavoitteena on vähentää päästöjä, lisätä luonnon monimuotoisuutta ja parantaa vesiensuojelua ennallistamisen kautta. KEMMO-hankkeen edustajat puolestaan kertoivat tilaisuudessa tarjoamistaan maksuttomista koulutuksista, joilla tuetaan turvetuotannosta luopuvien alueiden uudelleenkäyttöä ja uusiutuvien energiaratkaisujen osaamista. Nämä koulutukset on suunnattu sekä työntekijöille että toimihenkilöille ja toteutetaan SEAMKin, Sedun ja Kpedun yhteistyönä.

Ennallistamistoimia voidaan kohdistaa turvetuotantoalueille

Suomessa on alettu varautua EU:n uuden ennallistamisasetuksen vaatimuksiin. Euroopan unionin ennallistamistavoitteet turvemaille ovat erittäin kunnianhimoiset: vuoteen 2030 mennessä 30 % maatalouskäytössä olevien ojitettujen turvepeltojen pinta-alasta on saatava ennallistettua, ja neljäsosa tästä alasta tulee ennallistaa vettymällä eli nostamalla pysyvästi vedenpintaa. Tavoitteet kiristyvät asteittain, ja vuoteen 2050 mennessä ennallistettavaksi on asetettu jopa 50 % turvepeltojen pinta-alasta, josta vähintään kolmannes vettämällä (Euroopan parlamentti ja neuvosto, 2024).

Nämä vaatimukset ovat merkittäviä maatalouden näkökulmasta, sillä turvepeltoja on Suomessa kymmeniä tuhansia hehtaareja.



Kosteikko entisellä turvetuotantoalueella (kuva: Perttu Palkia, SEAMK 2025).

EU-asetukseen sisältyy myös joustomekanismi, joka vähentää aktiivisessa maatalouskäytössä olevien turvepeltojen ennallistamispaineita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että turvepeltojen sijaan voidaan ennallistamistoimia kohdistaa entisille turvetuotantoalueille ja sen lisäksi noin 40 % vettämistavoitteesta voidaan täyttää ennallistamalla ojitettuja turvemetsiä. Muodostamalla kosteikkoja vanhoille turvetuotantoalueille voidaan siis vähentää tarvetta kohdistaa ennallistamistoimia turvepelloille. On kuitenkin tärkeää huomata, että ennallistaminen ei tarkoita pelkästään luonnontilaan palauttamista tai peltokäytön lopettamista. Muita ennallistamiseksi katsottavia toimia ovat esimerkiksi:

- **luomuviljely** (orgaaninen viljely ilman keinolannoitteita)
- **suojakaistojen jättäminen peltojen reunoille**
- **säätösalaojituksen** käyttö valumavesien hallintaan
- **metsitys** (puuston istuttaminen joutoalueille)
- **kosteikkoviljely** (ns. paludikulttuuri, viljely korkealla vedenpinnalla).

Näistä vain kosteikkoviljely luetaan varsinaiseksi vettämistoimenpiteeksi, mutta muutkin keinot parantavat turvemaiden ekologista tilaa ja voivat siten edistää ennallistamistavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi turvepellon muuttaminen luonnonlaidunnukseksi tai metsäksi parantaa hiilitaseita ja monimuotoisuutta, vaikkei vettäminen toteutuisikaan (Kekkonen ym., 2024).

SuoPaikka ja PohjaNeva -hankkeiden työ on tärkeää, koska ne löytävät ja tarjoavat vaihtoehtoja entisten turvetuotanto alueiden hyödyntämiseen ennallistamistavoitteissa, jolloin aktiiviset pellot voidaan pitää viljelyssä ruokaturvan varmistamiseksi.

> Meille on asetettu hurjan korkeat tavoitteet vettää turvepeltoja… Kansallisesti valmisteilla olevaan ennallistamissuunnitelmaan on kirjattu joustojen kohdalle, että toimia voidaan kohdistaa myös entisille turvetuotantoalueille ja ojitettuihin suometsiin. (Marjastiina Teixeira, SEAMK)

Paikalliset toimijat, kuten maanomistajat, kyläyhdistykset, seurat ja kunnat voivat omilla päätöksillään vaikuttaa siihen, että ennallistamista kohdistetaan mielekkäästi oikeisiin paikkoihin. SuoPaikka-hanke osoittaa, miten erilaiset toimijat voivat yhteistyössä vastata näihin haasteisiin. Hankkeen konkreettiset toimet,

kuten droonikartoitukset, maanomistajien neuvonta ja pilottikohteen toteutus auttavat viemään paperilla olevat tavoitteet käytännön teoiksi. Mediatilaisuudessa saatu huomio osoitti, että turvemaiden ennallistaminen kiinnostaa laajasti ja että myönteisillä esimerkeillä voidaan lisätä ymmärrystä ennallistamisen hyödyistä.

Vaikka osa ennallistamisen taloudellisista hyödyistä (kuten hiilikrediitit) realisoituvat vasta pitkällä aikavälillä, hankkeet tuottavat jo nyt välittömiä hyötyjä: ne vähentävät turvealueiden päästöjä, ehkäisevät vesistöjen rehevöitymistä ja tarjoavat uusia käyttömahdollisuuksia maaomaisuudelle.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana Euroopan unionin osarahoittamaa Suonpohjien paikkatietopohjainen jälkikäytön suunnittelu ja pilotointi- hanketta. Kirjoittajat ovat Seinäjoen ammattikorkeakoulun asiantuntijoita ja työskentelevät turvemaihin liittyvissä hankkeissa. Hankkeen syyskuussa 2025 järjestämästä mediatilaisuudesta on julkaistu 12.9.2025 Maaseudun Tulevaisuus -lehdessä lehtiartikkeli, jonka lehden tilaaja voi lukea linkin kautta: Entisten turvealueiden ennallistamiseen ehtii vielä hakea tukea – Metsä – Maaseudun Tulevaisuus. SEAMKilaiset voivat lukea lehteä myös SEAMKissa käytössä olevan ePress-palvelun kautta kirjautumalla sisään SEAMKin käyttäjätunnuksilla.

Perttu Palkia
DI, projektipäällikkö
SEAMK

Marjastiina Teixeira
agrologi (AMK), AmO, projektipäällikkö
SEAMK

Teija Koivuniemi
tradenomi (YAMK), agrologi (AMK), AmO, asiantuntija
SEAMK

Lähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1991, annettu 24. kesäkuuta 2024, luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta. *Euroopan unionin virallinen lehti* L 199, 29.7.2024. Saatavilla: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32024R1991

Kekkonen, H., Ojanen, H., Sarkkola, S., Tuominen, S., Salmivaara, A., & Lehtonen, H. (2024). *Turvepeltojen ennallistamistoimien kompensaatiomahdollisuudet turvetuotantoalueilla ja ojitetuissa suometsissä* (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 100/2024). Luonnonvarakeskus.